

Bilag 1. Handleplan for forebyggelse af tidlig alkoholdebut og ruskultur blandt unge

Alkohol er både et nydelses- og rusmiddel. Et lavt eller moderat forbrug, kan være risikofrit for helbredet. Bliver man afhængig af alkohol, eller ofte drikker flere genstande på én gang ved vi, at alkohol har konsekvenser for den enkelte person og ofte også for vedkommendes omgivelser. Som en del af første spor i *Forebyggelses- og Sundhedsfremmepolitik for Furesø Kommune 2019-2022*, iværksættes denne handleplan målrettet unge, med det formål at forhindre de negative psykiske, fysiske og sociale konsekvenser af et storforbrug af alkohol.

Vi ved at mennesker, og måske særligt unge, påvirkes af deres omgivelser. Forældre har større indflydelse på unges vaner og holdninger end de fleste tror, og rammer og regler i de institutioner og fritidstilbud unge benytter sig af, har også afgørende indflydelse på unges adfærd og holdninger. Samtidig ved vi, at både rygning og alkohol er afhængighedsskabende og livsforkortende, og begge dele er betegnet som ”gateway stoffer”, da en tidlig alkohol- og rygedebut øger risikoen for stofmisbrug. Derfor vil Furesø Kommune med denne handleplan sætte konkrete mål for at nedbringe unges alkoholforbrug, herunder flytte grænsen opad for unges alkoholdebut.

Vidste du at...?

- **5200 af Furesø Kommunes borgere viser tegn på alkoholafhængighed** (1 % over regionsgennemsnittet)
- **1300 af Furesø Kommunes borgere med børn i hjemmet har en risikabelt alkoholadfærd** (2 % over regionsgennemsnittet)
- **2500 af Furesø Kommunes borgere har et storforbrug af alkohol** (samme som regionsgennemsnittet)
- **3700 af Furesø Kommunes borgere er rusdrikkere** (2 % under regionsgennemsnittet)

Konsekvenser af et stort alkoholforbrug

Et stort alkoholforbrug har konsekvenser for den enkeltes dødelighed, trivsel og sundhed, men medfører også sociale og psykiske konsekvenser, for de børn der vokser op i familier med risikabel alkoholadfærd. Ligeledes udgør alkoholbehandling en stor udgift for kommunerne: I en gennemsnitskommune på 51. 000 borgere udgør medfinansiering 5,1 mio. kr. årligt alene til alkoholbehandling. Der ud over udgør udgifterne til førtidspensioner på grund af alkoholrelaterede lidelser 7 mio. kr. Inkluderer andre overførselsindkomster end førtidspension (også udgifter til hjælpeforanstaltninger til børn og unge) svarer dette til årlige meromkostninger på 31,6 mio. kr. (Sundhedsstyrelsens Forebyggelsespakke på Alkohol 2018)

I dag ved vi også at jo ældre man bliver, desto dårligere omsætter og tåler man alkohol. Ældre bør generelt være varsomme med alkohol og drikke få genstande ved samme lejlighed. Ældre får

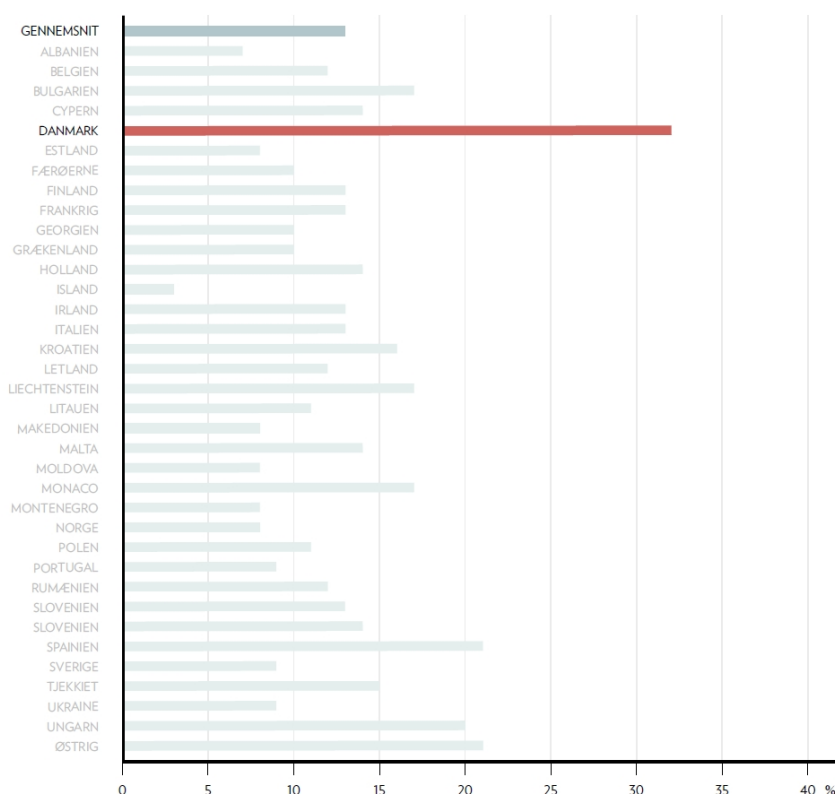
ofte medicin, som gør effekten af alkohol større, ligesom flere kroniske sygdomme hos ældre kan påvirke effekten. Ligeledes øges risikoen for tab af balance og medfølgende knoglebrud.
(Kilde: www.sundhed.dk)

For unge menneskers vedkommende forøger et vedvarende og tidligt indtag af alkohol risikoen for negative konsekvenser, både på kort og på langt sigt. De kortsigtede konsekvenser handler om ulykker, vold, konflikter og fortrudte hændelser (såsom seksuelle handlinger, indtag af stoffer mm.). På langt sigt handler konsekvenserne om hjernens udvikling, de kognitive evner, samt udviklingen af flere sygdomme, herunder visse kræftformer samt hjerte-kar problemer. Udskydelse af alkoholdebut og håndtering af socialt pres omkring rusdrikkeri er afgørende for at forebygge udvikling af afhængighed, og de medfølgende negative konsekvenser.

I Danmark har vi en alkoholkultur, som ikke helt ligner andre lande landes. Når man sammenligner danskernes alkoholforbrug med andre lande indenfor EU er dette tydeligt. For eksempel i tabellen nedenfor, hvor unges ruskultur illustreres.

→ **FIGUR 5**

Fuldskab inden for de seneste 30 dage i undersøgelsen The European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs fra 2015 (8).



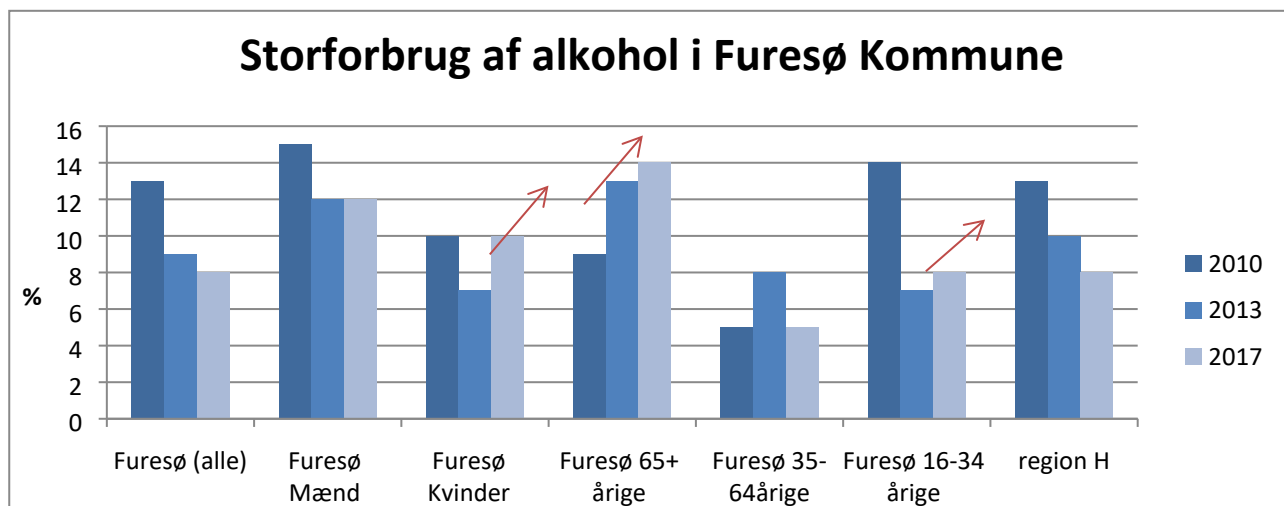
En forklaring på ovenstående er kulturelt betinget og udgøres af et væld af kendte og ukendte faktorer. Nogle af forklaringerne handler blandt andet om at både rusdrikkeri, et nydelsespræget alkoholindtag samt tidlig debut blandt unge, ofte betragtes som socialt acceptabelt både i familier og i fritidslivet. Ligeledes er alkohol en central del af fejring, når børn, unge og voksne samles om begivenheder, såsom fødselsdage, konfirmationer og mere uformelle begivenheder i hverdag og weekend. Fuldskab betragtes ikke nødvendigvis som pinligt, modsat andre kulturer.

Således kan vi ikke isolere indsatser for unge, eller udelukkende adressere de unge selv. De unge indgår i et kompliceret socialt netværk, hvor særligt hjemmeboende unges forældre, undervisere og medarbejdere i kommunale institutioner er centrale medspillere.

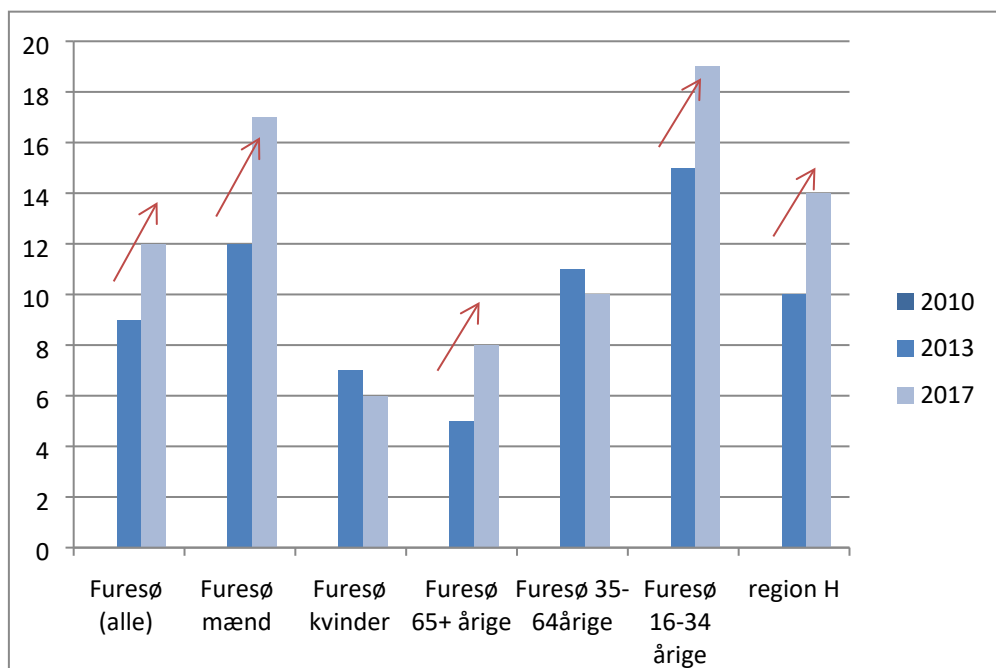
(Vidensråd for Forebyggelse. Unges alkoholkultur – Et Bidrag til Debatten. 2019)

Alkoholadfærden i Furesø Kommune

I Furesø Kommune er det risikable alkoholforbrug på flere områder højere end regionsgennemsnittet. Blandt de ældre borgere i Furesø er storforbruget af alkohol steget støt fra 2010 til 2017. Ligeledes er de unges storforbrug også steget fra 2013 til 2017. Borgere der udviser tegn på alkoholafhængighed, samt borgere med børn i hjemmet og risikabel alkoholadfærd er i Furesø Kommune højere end regionsgennemsnittet.



Rusdrikkeri i Furesø Kommune



(Kilde: Sundhedsprofil for Region Hovedstaden og Kommuner 2010, 2013 og 2017).

Målgruppe for efterfølgende handleplan

Unge fra 13 – 16 år og deres forældre

Handleplan for forebyggelse af alkoholmisbrug og ruskultur blandt unge

Handleplanen for unge går på tre ben:

1. Inddragelse af unge og oplysning til unge
2. Inddragelse af forældre og oplysning til forældre
3. Alkohol frie børne- og ungdomsmiljøer og strukturelle initiativer vedrørende kommunale institutioner og fritidslivet

Tilsammen skal de tre indsatsområder medføre

- Et reduceret alkoholforbrug blandt unge
- En udskydelse af alkoholdebuten blandt unge

I Furesø Kommune vil vi bremse udviklingen af unges alkoholforbrug, således at man ved næste regionale sundhedsprofil ser et fald i antal af unge, der rusdrikker og har storforbrug af alkohol.

For at indfri denne målsætning vil forvaltningen arbejde med følgende initiativer i de tre handleplansspor:

Ad. indsats 1. vil forvaltningen:

- sikre systematisk relevant viden om alkohol til unge i skoleregi
- inddrage elever i arbejdet med kulturskabelse/sociale normer til fester og fejringer

I 2020 iværksættes drøftelse med det fælles elevråd og Furesø Ungepanel om alkohol og rusmidler i relation til fest og ungdomskultur. I den forbindelse vil fokus være på en formidlingsform, der er målrettet de unge og taler ind i deres dagligdag, sprog og fællesskaber.

Relevante centre og afdelinger er: Jobcenter (SSP), CDS, CBV (Sundhedsplejen), CSS og CBKE

Ad. indsats 2. vil forvaltningen:

- sikre relevant viden til forældre om unges alkoholadfærd, alkohols konsekvenser og forældrenes vaner og holdningers indflydelse på unges alkoholkultur
- inddrage alle forældre tidligt inden alkoholdebut, samt betone forældrenes ansvar
- aflive misforståelser og kulturelle myter omkring alkohol

I 2020 iværksættes følgende initiativer:

- Stormøde i hhv. Farum og Værløse med oplæg for forældre til elever i 13 – 16 års alderen. Ekstern leverandør (fx ””Act on it” TAL sammen om alkohol” v. Thomas Milton) bestilles til at vidensformidle om unges forbrug af alkohol og alkoholdebut. Arrangementet gentages om nødvendigt flere gange i løbet af foråret.
- Oplysning via let tilgængelig information på Aula og uddeling af Flyers på fx forældremøder
- Generel formidling af viden på forældremøder, samt drøftelse af fælles retningslinjer for eleverne i en klasse
- Involvering af forældrebestyrelser på alle skoler, så disse står for fastsættelse af lokale principper. Herunder fastlæggelse for principper for afholdelse af fester i skolens regi, samt anbefalinger til fester i privat regi for elever i folkeskolens ældste klasser.

Ovenstående skal ske i et samarbejde mellem relevante centre/afdelinger, se nedenfor. Vi vil benytte os af informationskanaler som Aula og Flyers om ungdomskultur, alkohol og alkoholdebut. Samarbejdet på tværs skal sikre en fælles tilgang, samt dannelse af et fælles vidensniveau hos medarbejdere i det at optimere information og formidling af viden til unge og deres forældre.

Relevante centre og afdelinger er: Jobcenter (SSP), CDS, CBV (Sundhedsplejen), CSS

Ad. indsats 3. vil forvaltningen:

- lægge op til politisk drøftelse om alkoholfrie rammer hvor børn færdes, først og fremmest alkoholfrie matrikler i dagtilbud og skoleregi og alkoholfrie rammer på idrætsfaciliteterne

Relevante centre og afdelinger er: Jobcenter (SSP), CDS, CBV (Sundhedsplejen), CSS og CBKE